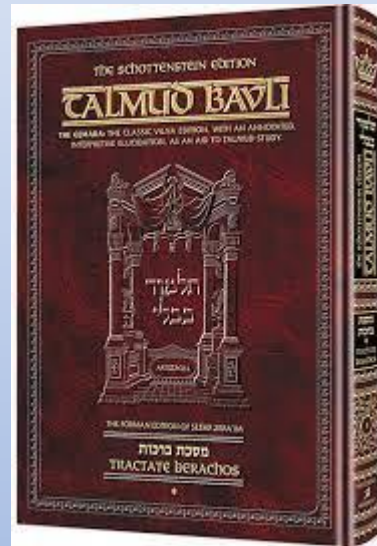
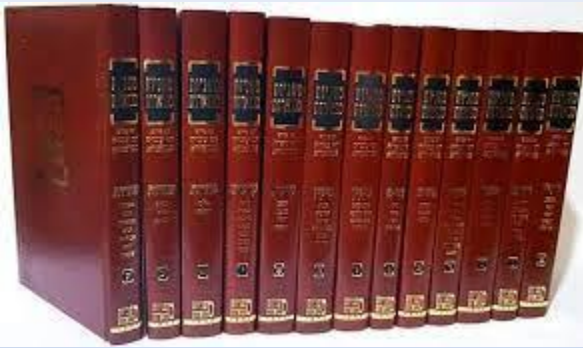

What to LEARN when LEARNING TIME is LIMITED?

Introduction # 1- Obligation versus Inspiration

שולחן ערוך [או"ח מ"ז/ה]- ברכות התורה אקב"ו על דברי תורה, והערב נא וכו', ואשר בחר בנו.

והערב נא, ה' אלהינו, את דברי תורתך בפנינו ובפיפיות עמך בית ישראל, ונהיה אנחנו, וצאצאינו, וצאצאי עמך כל בית ישראל כלנו יודעי שםך, ולומדי תורתך [לשמה]. ברוך אתה ה', המלמד תורה לעמו ישראל.

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, אשר בחר-בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו. ברוך אתה ה' נותן התורה:

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לעסוק בדברי תורה.

רש"י [ר"ה כ"ח]-מצוות לא ליהנות ניתנו - לישראל, להיות קיומם להם הנאה, אלא לעול על צואריהם ניתנו

מסכת עבודה זרה דף י"ט עמוד א'-א"ר: אין אדם לומד תורה אלא ממקום שלבו חפץ, שנאמר: כי אם בתורת ה' חפצו [ובתורתו יהגה יומם ולילה]."

הט"ז [או"ח מ"ז/א]- שהתורה אינה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, דהיינו שעוסק בפלפול ומשא ומתן של תורה כמ"ש על "בחקותי תלכו" = ע"מ שתהיו עמלים בתורה. משא"כ באותם הלומדים ד"ת מתוך עונג ואינם יגעים בה אין התורה מתקיימת אצלם

שולחן ערוך [יו"ד רכ"א/א, י"ג]- אם אסור ספרו על חבירו, אסור לנאסר ללמוד בו... המודר הנאה משופר, מותר לתקוע בו תקיעה של מצוה....

הסבר הט"ז [יו"ד רכ"א/מ"ג]- שאסור ללמוד בספר הנאסר עליו...דודאי התורה משמחת לב, שהרי אסור ללמוד בימי אבלו. א"כ, **לא דמיא האי מצוה לשאר מצות דאמרינן "לאו ליהנות ניתנו"**, אלא בזה נמשך הנאה לאדם.

Introduction # 2- Weekly and Daily Obligations

רמב"ם [ת"ת א/י"א]- וחייב לשלש את זמן למידתו, שליש בתורה שבכתב, ושליש בתורה שבעל פה, ושליש יבין וישכיל אחרית דבר מראשיתו ויוציא דבר מדבר וידמה דבר לדבר ויבין במדות שהתורה נדרשת בהן עד שידע היאך הוא עיקר המדות והיאך יוציא האסור והמותר וכיוצא בהן מדברים שלמד מפי השמועה, וענין זה הוא הנקרא גמרא

שולחן ערוך [או"ח רפ"ה]: לקרוא הפרשה שנים מקרא, ואחד תרגום, ובו ז' סעיפים.
סעיף א- אף על פי שאדם שומע כל התורה כולה כל שבת בצבור, חייב לקרות לעצמו בכל שבוע פרשת אותו השבוע שנים מקרא ואחד תרגום

משנה ברורה [שם א]- היינו **שלא יקדים לקרות קודם אותו שבוע וגם**

לא יאחר דצריך להשלים פרשיותיו עם

הצבור

(1) **פרי מגדים** [או"ח רפ"ה/ז]- וזאת הברכה קורין שנים מקרא ואחד תרגום בליל הושענא רבה

(2) **משנה ברורה** [תרס"ט/ד]- כתבו הפוסקים שבביל שמחת תורה יקרא הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום שעתה הוא זמנה

1) Suggestions # 1 - PRACTICAL HALACHA

דרישה [יו"ד רמ"ד"ה ורבינו תם] - יש בעלי בתים נוהגין ללמוד בכל יום גפ"ת ... ומביאים ראיה מהא דאמרינן... "תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא". אבל לי נראה כי לא... בזאת יתהלל המתהלל כי אם בזאת יתהלל השכל וידוע **בספרי פוסקים דיני תורה** כגון "האלפסי" "והמרדכי" "והרא"ש" ודומיהם, דזהו שורש ועיקר לתורתנו ואינם יוצאים כלל בלימוד "גמרא פירוש תוספות". דהא דתנא דבי אליהו וכו' **כבר כתב רש"י**... פירוש הלכות פסוקות. ומ"ש רבינו תם כאן תלמוד בבלי בלול וכו' קאי אמה שכתב רבינו לפני זה אלימוד תשע שעות ביום דכיון שיש לו פנאי גדול ילמוד בתלמוד. **אבל הנך בעלי בתים שאינם לומדים כי אם ג' או ד' שעות לא ילמדו בתלמוד לחוד**

ר' יהושע פלק,
1555-1614,
פולין, תלמידם
של המהרש"ל
והרמ"א.
מתלמידיו בעל
'באר שבע', אבי
השל"ה ועוד.

חפץ חיים [שם עולם ב/ז] - שיש שני אופני למוד התורה: (1) ... מצות ת"ת וזהו מקיים בכל דבר שלומד... (2) ... ללמוד כדי לידע

- איך להתנהג למעשה ולזה מחויב ללמוד אותן הלכות מדברים הנוהגים בזמן הזה. **וחלק זה קודם הכל**, ומפורש בתורה בכמה מקומות חיוב לימוד הזה כמו שכתוב "וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותם" ונאמר "ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם"... א"כ, אם לא ילמוד אותן ההלכות לעולם
- לא יבא לידי מעשה ועלול לאדם להכשל... כגון בדיני ק"ש לקרותה בזמנה דוקא ולדקדק באותיותיה ולקבל עליו עול מלכות שמים ועול המצות. וכן בדיני תפילין שיהיו מונחים על מקומם כדין... דאל"ה הוי כמונחים בכיסם ... ובפרט הלכות שבת החמורה ...
  - **ובפרט בזמנינו שעלול כל אדם להיות נודד ממקומו בארצות רחוקות** שדרכי התורה מוזר להם **וחושבים על כמה עיקרי התורה שהם רק מנהג של יהדות בעלמא** ... מלפנים כשהיה כל אחד מישראל שורה במקום אבותיו... אבל כעת, שמצוי כל אחד להיות נודד ממקומו ולבא במקום שנמצאים שם הרבה הפרוצים בעקרי הדת וגם שכמה פעמים נוגע לו קיום התורה לפרנסתו דהיינו שבא למקום שאם לא יטעום ממאכלם האסור לו יגרשוהו מביתם... וכן אם לא יתרצה לעשות עמהם ביום השבת לא יקבלוהו בבתי חרושת ... וכן אם לא יגלח פאת זקנו כמותם יהיה ללעג ולבוז בעיניהם... ואם לא ידע גודל חיוב כל מצוה ומצוה וגודל שכר המקיימה ועונש המבטלה וכן לענין איסורים אם לא ידע חומר כל איסור ואיסור בודאי עלול להכשל ולעבור עליהן

2) HALACHA [with AGADAH with TANACH?]

(1) הרמב"ם [ת"ת א/י"ב]- במה דברים אמורים? בתחלת תלמודו של אדם. אבל כשיגדיל בחכמה, ולא יהא צריך לא ללמוד תורה שבכתב ולא לעסוק תמיד בתורה שבעל פה = יקרא בעתים מזומנים תורה שבכתב ודברי השמועה כדי שלא ישכח דבר מדברי דיני תורה, ויפנה כל ימיו לתלמוד בלבד לפי רוחב לבו וישוב דעתו.

שולחן ערוך הרב [הלכות ת"ת ב/ט"-י"א]- אך אדם כזה מאחר שאינו יכול ללמוד דברי תורה הרבה מאד:

- (1) צריך שיהיה א) כל לימודו בלימוד המביא לידי מעשה שהן הלכות הצריכות לכל אדם לידע אותן לקיים המצות כהלכתן וליזהר מליכשל באיסורים... כי יש להן דין קדימה על שאר כל ההלכות שאין צריך למעשה...ב) ולימוד האגדות מביא גם כן לידי מעשה להתבונן מתוכן מוסר השכל...3) וכל זה מלבד הקריאה בתנ"ך לעתים מזומנים
- (2) ואם אחר שהוא בקי היטב בכל לימודו המביא לידי מעשה וחוזר עליו לעולם יוכל לקבוע לו בכל יום שעה קטנה ללימוד אחר...פעם אחת כסדר כל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים...כדי שי[וכ]ל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אח[ת] בחייו
- (3) אבל אם יוכל לקבוע לו שעה גדולה ללימוד...אזי חייב להוסיף מעט מעט ללמוד בשעה זו הלכות אחרות שהן פירוש התרי"ג מצות אף מצות שאינן נוהגות כמו קדשים...ויש לו לעסוק תחלה בסדר קדשים כמו שאמרו חכמים כל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה

3) Mussar as a MEANS

מסופר שפעם בא יהודי אל הגאון הקדוש רבי ישראל סלנטר זצ"ל, ואמר לו שאין לו רק חצי שעה ביום ללמוד, ושאל אותו מה יותר טוב ללמוד בחצי שעה הזו? ענה ואמר לו: בחצי שעה הזו תלמד מוסר. ושאל אותו היהודי: רבי, ומתי אלמד שולחן ערוך וגמרא וכו'? ענה ואמר לו הגאון: אם תלמד חצי שעה מוסר ביום, יתוודע לך שיש לך יותר מחצי שעה ביום.

Epilogue- DAVEN for the SUBJECTIVE ANSWER

דרכי משה [הקצר או"ח קכ"ג/ז]- ונוהגים לומר אחר "עושה שלום" יהי רצון שיבנה בית המקדש וכו'... גם אמרו "ברכנו כלנו באור פניך וכו'" והיא התורה כדלקמן סימן קכ"ז (אות ה) **על כן אומרים גם כן "ותן חלקנו בתורתך"**:

מסכת שבת דף קי"ח עמוד ב'- אמר רב נחמן: תיתי לי דקיימית שלש סעודות בשבת. אמר רב יהודה: תיתי לי דקיימית עיון תפלה. אמר רב הונא בריה דרב יהושע: תיתי לי דלא סגינא ארבע אמות בגילוי הראש. אמר רב ששת: תיתי לי דקיימית מצות תפילין. ואמר רב נחמן: תיתי לי דקיימית מצות ציצית... ואמר אביי: תיתי לי, דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה

פני יהושע [קידושין ל.]- לפי שמצאנו בספרים קדמונים ואחרונים שמספר כל האותיות שבתורה הם ששים ריבוא, ועל זה רומז **ישראל** שנוטריקון שלו: **יש ששים ריבוא אותיות לתורה**, ולכך מספר כל ישראל היו ששים ריבוא כמו אותיות התורה, **ושכל אחד מישראל יש לנשמה שלו מצוה אחת ואחיזה באות אחת**, ודבר זה כמעט שהוא דבר מוסכם ונזכר בזהר ובספר הקדוש שני לוחות הברית במקומות הרבה.

הגר"א [משלי ט"ז/ד]

הם דרך להאדם איך להתנהג וליך צרכנו יהבך וענה מוכה כי לכל אדם ואדם יש לו דרך צפ"ע לילך בו כי אין דעתם דומה זה לזה ואין פרטופיהן דומין זה לזה ואין טבע צ' בני אדם שוים וכשהיו נביאים היו הולכין אלל הנביאים לדרוש את ה' והי' הנביא אומר ע"פ משפט הנבואה דרכו אשר ילך זה לפי שורש נשמתו ולפי טבעת גופו וזהו לאדם מערכי לב שלו לא הי' רק לערוך לבבו לדרוש את ה' בכל לבבו ומה' הי' מענה לשון על ידי הנביא איך יתנהג וכשנמלה הנבואה הי' רוח הקודש בישראל ואיש רוחו הוא יודיעט איך להתנהג ורוח הקודש יש לכל אדם ואדם אך אשרי אדם לא יחשוב ה' לו טון ואין

הגר"א נבנצל שליט"א- "ותן חלקנו בתורתך"... שתגלה לנו את החלק המיוחד לנו בתורה שבו עלינו להתמקד. בזמן שהיו נביאים בישראל, היה הנביא יכול לגלות לאדם בנבואה... וגם היום, שאין לנו נביא, יכול כל אדם לעמוד בעצמו על חלקו בתורה ובעבודת ה', אלא שצריך לזה נקיות מיוחדת וסייעתא דשמיא מרובה, שלא ירמה את עצמו. לכן מבקשים אנו מה' "ותן חלקנו בתורתך"=שיאיר את עינינו ויִישר את לבבנו למצוא ולדעת היכן הוא החלק בתורה המתאים לשורש נשמתנו, כדי שנתמקד במיוחד בחלק זה, לתיקון נשמתנו ולתיקון העולם. זה לא אומר שמותר לי להיות עם הארץ בשאר חלקי התורה שאינם שייכים לשורש נשמתו.